

Grunnlovsstridig oljeutvinning

NY OLJE: Goliatplattformen ble bygget i Sør-Korea og tauet til Barentshavet, der den nå produserer den første oljen fra oljeprovinsen i nord.

FOTO: SCANPIX

KLIMA

GUNNAR KVÅLE

Professor emeritus, Senter for internasjonal helse, Universitetet i Bergen

THELMA KRAFT

Fylkesleder, Besteforeldrenes klimaaksjon, Hordaland

PETER HAUGAN

Styremedlem, Concerned Scientists – Norway

TIDLIGERE I ÅR delte regjeringen ut en rekke tillatelser for oljeleting i Barentshavet. Dette er første gang på over 20 år at helt nye områder på norsk sokkel åpnes for oljeindustrien. Få uker senere ratifiserte Stortinget Parisavtalen og forpliktet seg dermed til å bidra til å begrense den globale temperaturstigningen til ned mot 1,5 grad.

Det er godt kjent at for å nå dette målet, må langt det meste av allerede kjente fossile ressurser bli liggende i bakken, og klimagassutslippene i rike land må reduseres med rundt 80 prosent innen 2030. Fører lettevirksomheten i nord til produksjon, vil det innebære store utslipp som i hovedsak vil komme etter 2030 - mange år etter at verdens utslipp må være drastisk redusert.

GRUNNLOVEN SIER vi har krav på et levelig klima. En storstilt utvinning av fossile ressurser i Arktis er ikke forenlig med dette. Derfor har Natur og Ungdom og Greenpeace nå stevnet Den norske stat for brudd på Grunnloven. Søksmålet støttes av en

samlet miljøbevegelse. Domstolene får i oppgave å fastslå om oljeleting med sikt på ny utvinning i Arktis er i strid med Grunnloven, noe ledende jurister lenge har hevdet.

Grunnloven pålegger nemlig staten å gjøre det som er nødvendig for å sikre alle, også våre barn og barnebarn, et levelig klima og miljø. Paragraf 112 lyder: «Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterleken. Borgerne har rett til kunnskap om naturmiljøets tilstand og om virkningene av planlagte og iverksatte inngrep i naturen, slik at de kan ivareta den rett de har (...). Statens myndigheter skal iverksette tiltak som gjennomfører disse grunnsetninger.»

PLANETENS TÅLEGRENSE er ikke tøyelige. Parisavtalen er basert på klimavitenskapelig forskning som setter klare grenser for hvor mye fossile brennstoff som kan brukes om vi skal kunne unngå farlige og irreversible klimaendringer. I denne situasjonen ser vi at norske myndigheter opptrer som om ingen grenser foreligger. Det er tragisk at det skal være nødvendig å reise sak mot staten på grunn av at regjeringen ikke tar på alvor ansvaret for å skape levelige kår for våre etterkommere.

Utredning ødelegger parsellhagen vår

BYBANEN

MARGUNN TVEISME ELIN KJETLAND

Parsellhavere

FIRE UKERS VARSEL. Så høvler fylkeskonservatoren toppen av Fløen parsellhage. «Uavhengig av trasévalg skal det fra mandag 7. november 2016 utføres arkeologiske undersøkelser på areal som parsellaget disponerer, for å utrede konsekvensene for kulturminner», står det i varselet.

Vi er 80 parsellhavere. Nå har vi 28 dager på å fjerne planter og utstyr.

Det er oppsiktsvekkende at et av alternativene for Bybanen til Haulkeland er å legge den i tilknytning til historisk grunn på kongsgården på Alrekstad. For byplanleggerne er dette en del av en utredning. For oss er det en utradering. Det skal godt gjøres å flytte planter på denne

tiden av året uten at de tar sin død av det. Og hvor skal de flyttes? Fløen er byens eneste kommunale parsellhage.

Det korte varselet fra Plan og bygningsetaten vitner om respektløshet for alle dugnadstimene som er lagt ned i parsellen denne høsten. Kommunen viser heller ingen respekt for allminnelige regler som regulerer forhold mellom utleier og leietager. Hvem ville finne seg i å måtte flytte ut midlertidig, og ta møblene med seg, på fire ukers varsel? Kanskje kan vi komme tilbake om ett år. Kanskje kan vi komme tilbake om fem år.

Så langt er vi ikke sagt opp. Leieavtalen med Bergen kommune har seks måneders gjensidig oppsigelse. Vi frykter skjulte motiv bak hastverket. Dersom hagen blir frigitt, er det ikke garantert at det er en parsellhage byplanleggerne ser for seg.

FAKTA

Atomvåpenforbud

- 26. oktober skal FNs generalforsamling stemme over en resolusjon om å starte forhandlinger om et atomvåpenforbud i 2017.
- Et folkerettslig forbud mot atomvåpen vil karakterisere atomvåpen på linje med andre masseødeleggelsesvåpen.

spredning og påskynde nedrustning. Ønsker man et rettslig bindende rammeverk for å sikre en verden fri for atomvåpen, kan man ikke sette seg ned og vente på godvær, da må man være villig til å gå foran og etablere dette rammeverket. Det er det flertallet i FN nå endelig gjør.

ATOMVÅPENSTATENE hevder at de støtter alle de multilaterale prosessene for kjernefysisk nedrustning og ikke-spredning, men sannheten er at de har blokkert og undergravd disse prosessene i årevis.

Derfor har det store flertallet av verdens stater innsett at den beste muligheten de har til å redusere den overhengende atomfaren, er å ta styring i en forbudsprosess.

FORBUDET VIL STYRKE den internasjonale normen mot atomvåpen, og gi ny kontekst og retning til det vanskelige arbeidet med ikke-spredning og nedrustning. Hvis noen eller alle atomvåpenstater nekter å bli med på forhandlingene, vil målet selvfølgelig være å få dem til å slutte seg til forbudsavtalen etter hvert som de klarer å komme til enighet om balansert nedrustning. Forbudet er bare ett av mange skritt vi må ta for å oppnå og bevare en verden uten atomvåpen, og en rekke nedrustningsavtaler vil måtte komme i tillegg til forbudet.

EN VERDEN UTEN atomvåpen krever modig og vedvarende innsats. FNs forhandlinger om et forbud er ikke den hele og fulle løsningen, men det blir et avgjørende bidrag. Våre folkevalgte har foran seg en kamp som jeg ikke vil nøle med å kalle livsviktig. Kampen handler om hvorvidt Norge skal stemme ja i FNs generalforsamling og delta i FN-forhandlingene om et forbud mot atomvåpen neste år, eller om vi skal gjøre som atomvåpenstatene ønsker, og boikotte dem.

FOTO: SCANPIX